

[Aage Fogh.]

Jeg ved meget vel, at dansk landbrug er ude i en likviditetskrise, men dansk landbrug er i dag ikke ude i en kapitalkrise. Når nogen undertiden har fremstillet det, som om forholdene i dag kan sammenlignes med forholdene i 1930'erne, så er det helt, helt forkert. I 1930'erne havde dansk landbrug både en kapitalkrise og en likviditetskrise. Man kunne ikke sælge, man kunne ikke få sine penge, og hvis man kom fra sin bedrift, kunne man ikke få arbejde. Alle disse problemer foreligger ikke i dag. Hvorfor har dansk landbrug likviditetskrise? Er det rigtigt, som de ærede medlemmer hr. H. C. Toft og hr. Jens Chr. Christensen har udtrykt det? Jeg tror det ikke. Jeg vil i den forbindelse gerne have lov til ganske kort at omtale en oplysning, der er givet i det udmærkede blad, der udgives af Tolvmandsforeningerne. (*Poul Sørensen*: Det blad er det ærede medlem glad for!). Ja, det bruger jeg ofte, for det er et godt blad; det redigeres nemlig af en mand, der tør sige sin mening. Og hvad meddeler han? Han meddeler, at i de sidste 6 år, 1954-60, har landbrug på over 100 ha forrentet investeret kapital med 5,7 pct. Er der noget at klage over, når man tager en 6 års periode? Proprietærbruget har forrentet med 5,3 pct., de almindelige bønderbrug med 4,6 pct. — det er ikke meget, men det er dog heller ikke helt dårligt. Vi skal helt ned til de små landbrug, før det virkelige klemmer. Det er sandheden om det.

Ja men hvorfor har man så likviditetskrise? Fordi vi i 1959 havde den mindste høst, Danmark har oplevet i mange år, 15 pct.s nedgang i høstudbyttet på ca. 300 mill. kr. Det slog et hul i landbrugets økonomi, som det vil tage tid at udbedre. Dertil kommer alle problemerne i forbindelse med vore afsætningsforhold, hvor det må erkendes, at således som markedsplanerne tegner sig alle vegne i Europa, har de hidtil været til skade for landbrugets varer; det gælder dog ikke de aftaler, vi har fået med England angående bacon.

Det er klart, at så længe disse handelsaftaler ikke er endeligt udarbejdet og vi ikke har sikkerhed for, hvordan landbrugets stilling vil være i fremtiden, da er det svært

at foretage generelle ændringer i landbrugets placering.

Der er imidlertid endnu en ting, jeg vil understrege betydningen af, og det er, at i perioden 1957-61 er der for den danske nation som helhed sket en velstandsstigning, som vi vel i og for sig aldrig har set mage til før over en så kort periode, men denne velstandsstigning i det danske samfund omfatter desværre kun for landbrugets vedkommende 20-25 pct. Det er derfor helt naturligt, at landmændene, navnlig de mindre landmænd, der må arbejde for en indtægt på 7 000-8 000 kr., finder anledning til overvejelser, når de hører, at man andre steder i samfundet mener at have råd til at fastlægge en mindsteløn på 250 kr. om ugen. Jeg håber, at man har det, men jeg kan godt forstå, at det giver anledning til overvejelser hos andre. Derfor er det nødvendigt i denne periode, medens der forhandles ude i den store verden, at opretholde ro også på landbrugsfronten og under en eller anden form at tilføre dansk landbrug nogle penge.

Når jeg rejser spørgsmålet: hvordan stiller det sig for fremtiden, er der med hensyn til høsten det glædelige, at efter 1959's dårlige høst, den dårligste høst, Danmark længe har haft, havde vi i 1960 rekordhøst, og i foråret 1961 har vi haft en start på høsten, som ingen turde ønske bedre. Det forhold er for så vidt i orden.

Med hensyn til handelsforhandlingerne og markedsplanerne ved vi, at vi er på vej mod at få opfyldt det håb, vi altid har næret. Om håbet går i opfyldelse, nemlig at Europa kunne blive til ét stort marked, og at landbrugsvarerne på dette store marked kunne blive placeret på et rimeligere grundlag, vil fremtiden vise, men jeg anser det for at være meget vigtigt, at vi i den tid, forhandlingerne står på, kan have ro herhjemme.

Om velstandsniveauet vil jeg sige, at jeg er ikke ganske uenig med nationalbankdirektøren og andre, der har givet udtryk for den opfattelse, at hvis vi går for vidt, kan det blive nødvendigt med både ubehagelige og betydelige indgreb. Jeg tror dog, at befolkningen har en mulighed for at skuffe nationalbankdirektøren